

Өртээ 2 көп.

Коммунистлар Бирлаш. җаминала-мокраматты партиаларга дара-
зига толалекчилери Москва хоорайин партия. организалияларига
барыл. ССРП-ни XXIV съездине байыр кедиргенир: Галилгил ком-
мунистерини катгышкан партиялыгы Топ Комитетдини кегилгүзүз өз
Жан Жерар, Сомаилин Дадун Револүстүз Чувалгилгил кегилгүзүз өз
Мохаммед Юсуф Зили, Пемел Хуа Демократтыз кегилгүзүз өз
Абдулхамид Абдулхамид, Абдулхамид Абдулхамид, Абдулхамид
Немад, Куддусистанг (Ирак) Демократтыз партиялыгы Топ Комитетди-
ни позитиворунг кегилгүзүз Мухаммед Махмуд Абдель Рахман.

В. МОЛЬБИНИЦ ФОТОЗУ

лук эштерге СССР-нің орден
берни тывыскай.

(СЭТА).

тыг чедишкыяна дээ
шанатка, СЭКП-ий ХХИ
сээдэйнц делегаттарыны
улуг бэлүгте орденнэр
боглат медальдары тыва
кан.

Коммунистг партияны
боглат Совет зазактыг мү
нүгта ачы-хавылаа дээш бе
лүк эштерге ССРЭ-ий орде
нери тываскан.

(СЭТА)

«ШЫННЫ», РАДИОНУҢ КАТТЫШКАН РЕЙДИСИ

БҮГҮ УЛУСТУҢ ПРОГРАММАЗЫ

(Төмүрү, Эгеи 1-ги арында).
рал дененин ууу-биле бедеринин эртеме үндөлдөтүлгөн делгенге программа-нын айткан дээрин Москва-нын И. А. Лихачев атыг ав-томобиль заводун директору эш П. Д. Бородин бодуң са-валыга демдегел. Оң да-раалында оратор эртеке беш чылда автозаводчуларын бу-дурган ажил-херектерин ду-гайын чуугаалаан. Лихачев а-тыг заводдун ажилдагыларын мурнаачы технологияны не-тередир, деринги чаартып та-лазы-биле уруг ажилды кыл-ган. Бүдүрүлгө 168 автомат-чылган болгон 270 механи-кастан шугушт шугуш ажил-дап турар. Бондирлеринин нини уугу дүгү 75 километ-четкен. Оң түнөздө чык-автомобильдерин бүдүрүп ү-дүрүп бүдүн чартык катан ажил көүдүрүп.

Амгы үеңиң негелделерин барымдаалаан, заводта тех-никтик база экономиктик бол-гаш организмизин айттырла-ган канчаар шипитирлеп ту-рар дугайын оратор дыңда-кан. Кидиртер, цехтер, хан-дырлаа удурутчуларын, а ол мынша кол инженерлер-нин, конструкторларын, тек-нологтарын, экономистерин өөрдикте системизин заводта тургускан. Завод мангыла бү-дүрүлгө организационун кезе-жоску факторларын бүдү-рүлгөзүн деген техникте ө-өрдикте чирини чамыга тур-гузар дугайында чөпөзүлгө алган. Кидирлерин күш-ажи-лы чүгө биле бүдүрүлгөзү болган турар эвес, харык ба-затка шыраары, созул, күдө-ли хандырып турар дугайында сагыш салыр угурутчү бис. Бо айттыр эртеменерин, экономистерин, социалогтар-нын болгон министрствозар-нын удурутчуларын кич-төзгөйин болуче хандыктан турар угурутчү.

СЭКП-нин XXIV съездин бистин Төрөз чурутувун төөгүдө оңа чери элээр деп, РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын ора-лакчыны, Россия Федерация-нын Бүрүлгөсүнүн даргазы эш Н. М. Герасимов чууга-лаан. Беш чылда болгон чаа беш чылдык бирги чылынган планын хууса бетинде күсө-дир дөш чарыкка РСФСР-нин ажилын чоңнарын чед-динкилерин оратор чууга-лаан. 1971—1975 чылдарда уусе ажил-агыйнын бүгү адырларын интенсификаста-дугайында партиянын чыга-алган угаанышкынын «рес-публикага ботталдырар, мур-наачы эртемени болгон техник-пактикага калба-биле непередир угурутчү деп, ол чуугаалаан. Улетпир предук-циянын бүдүрүп удуруни 44—47 хуу көүдүр, оон-биле кады нинтиле бүдүрү-лгөзүн немерде өзүлгөзүн 90 хуу киреи күш-ажилдык бүдүрүлгөзүн бедеринин күсө-ли-биле хандырттыган турар. Бүдүрүлгө күштерин сайгара тургузарын улам ий-аи ажилдер талазы-биле чууга-лаан соругаларын ботталдырар угурутчү. Нефть болгон газ улетпирин чууга уугу баа-заны Барын Сибирге тур-

густунар. Эске-даа чоон ра-йоннары болгон Ираккы Чоон чыгуу дүргөн темпиль-биле хөгжүдүрүн айткан, ол-ага энергетиканын, метал-лургиянын, машина тулуш-купунын, ийш ажилдап кы-зышкынын, чик, аш-чеч болгон улетпирин эске-даа адырларын бүдүрүлгө-леринин туугу улам калба-рар.

РСФСР-нин Бүрүлгөсүнүн даргазы экономиктик реформа-нын улам ийш сайзырангай-ажилдарын, улетпир байлаа — чери хумагалдык көөрү-нү айттырлаарыга баа док-таалган.

Чик индустриянын ажил-дактарын эртеке беш чыл-да продукция бүдүрүлгө-ланын барык 1,5 катан ажил күсөткен деп СЭКП-нин чик улетпир министри эш Н. Н. Тарасов дыңдаган. Баран-нар бүдүрүлгөзүн бүгү өгө-дөзүн 86 хуугун күш-ажилдык бүдүрүлгөзүн бедеринин күсө-ли-биле чедип алган.

Уусе ажил-агыйнын беш чыл планын хөгжүдүр талазы-биле СЭКП-нин XXIV съезди-нин Директиваларында бис-тин чурутувун экономика-нын көдүрүлгөзүн кайгычыл уугу программанын айткан. Беш чыл планын кол со-ругаларын бирөө — чоңун материалдык болгон кудурутчү адырларын кудурутчү адырларын ханды-ларда чик улетпир хөгжү-лгөзүн бедик темпизин чед-ип алыр угурутчү бис. 1975 чылда ностер бугадыр 1970 чылда деняары 19—24 хуу, дараалында кылгалары — 38 хуу, трикотаж кылгалары — барык 50 хуу, хомел кылган килтер 18—23 хуу эер. Шаажад савадар бүдүрүн 1200 миллион кезек чедир, азы беш чыл дугурунда бо талазы-биле улетпирин кү-чүзү ийш катан угадыр.

Бо беш чылда чоңун мас-салык бараанарга хергелди хандырып көөрү турар. Ол бараанарын кой шуруту-нун талазы-биле хергелди чоокку 2—3 чылда ханды-рар. Чик улетпирин бүдүрү-лгөзүн аде кылыр болгон дерин-чепсегээр айттыр-ларга эш Н. Н. Тарасов док-таалган. Бүдүрүлгөзүн ажил-тын бедир дөш бригада-ларынн съезд мурнууны социалисттик чарыкынын дуга-йын министр дыңдаган.

Совет тараачынар партия-нын наанын канчаар-даа а-жос уугу сорук киришкени-биле хулап алган деп күрү-лгөзүн «Коммунака» деп уксаажыдыга заводуну ди-ректору эш А. Н. Монахова съездинин индирини меде-лгэи. «Коммунака» — Москва чогууда өң коочун ажил-агыйнын бирөөсү. Оон фер-маларында 4 муң ажил-агый-сык бола мал бар, чүе гек-тар ажилда шөүтөгө оонаш-тыр 1445 центне сүтүгү бүдүрүп турар. Эртеке чылын

кара-шокар уксаанын 1720 индирин бирээнден-де 4530 дитр, 4 хуу үсүр сүтүгү саг-ган. Ажил-агыйнын тараа-культурааларын дугуру беш чыл дугурунда 12,4 центне-ге өскөн, азы ам 33,2 цент-нер болуп турар.

Чери ажилдарын ажи-дер, оон дугурун бедир, бүгү куалтуаларын дугу-түгү болуп чедип алыр тала-зы-биле хөгжүдүрүн ажилдап кылган турар бис деп эш А. Н. Монахова чуугаалаан. Мал чө-минин базанын быгыла-ларын эртеке чуугаалаан ол чуугаалаан. Ораторун бедерини бугаар алырга, бо ажилдын сааган турар чоңу машина-ларын чедиптир турарында.

СЭКП Топ Комитетин бол-гаш Ираккы Чоон чуутун ра-йоннарын шапкыны-биле хөг-жүдүр дугайында СЭКП-нин XXIV съездинин шугу-мун амыдырлаа чамыгыш чок ботталдырп келген деп СЭКП-нин Якут обкомунун бирги се-кретары эш Г. И. Чирев чу-угаалаан. Якут АССР-нин бү-дүрүлгө күштерин дүргөн өү-пү турар. Даг байлаа тым-кы-нын уугу улетпирин ында тур-гускан. Эртеке беш чылда бу-дүрүлгөзүн нини хөмөзүн 1,8 ажил катан өскөн. Ила-дгын алмаз тымкынын улет-пир дүргөн темп-биле хөг-жүдүр. Индустриянын чаа ады-ры — газ тымкы тургусту-ган. Ам соңу чуку шипгө-дир алырын чаа уса-чады өгөдөн. Ажилдык хөмөзүн канчаар-даа ажил өскөн. Бу-дүрүлгөзүн чаа техника-биле чепсегээр, транспорт, туугу машиналары-биле хан-дыры, бүдүрүлгө чогууту-шкынын автоматчыларын

болгон механизастарын бир-ги планда тургузуп турар. Соңу чуке ажилдар техник-аны соокка болгон до көр-үңгө ажилдарына таарыш-тыр кылган турар угурутчү. Инды-даа болза бо айттыр-тын шиптирлэригте шүпкө чо-рутку болуп турар.

Соңу чуутун үндөан чо-ну социал-экономикте заар-тыгдарын алдарыг орун эртеке. Олар боттарын чам-гы берген ажилдар кылы-рында алырга индустриалдык күш-ажилга чачгыш турар. Кыска, төөгүтү хуусаанын нини, ленин национал политиканын ажилында Якут автономн республика бол-гаш чурутун соңу чуутунде национал окуртар экономика болгон культура хөгжүдө-лгөзүн көстүп көрбөн чечетке-лишкенин чедип алган. Соң-гү-чүкүлөргө доктаамал ады-сатын салышкынын салып турар дөш өөрүп чегиргенин эш Г. И. Чирев СЭКП Топ Комитетин, Совет чазакка илгерилгээн.

Оң мынша дараалында деле-гатар салал-оңал солтуш-кунуна база киришкени: ССР-нин чырышкынын ми-нистри эш М. А. Прокофьев, ССР-нин Министрлер Чөвү-лелинин даргазынын ора-лакчыны, ССР-нин Бүрүлгөсүнүн даргазы эш Н. К. Байбаков, Базак АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин даргазы эш Б. А. Ашимов.

СЭКП-нин уусе ажил-агый-нын 1971—1975 чылдарда хөгжүдүрүн талазы-биле СЭКП-нин XXIV съездинин Директиваларынн теле-визия адырлар болгон не-мердери чуугаалаан көр коммисиянын делегатар чач-

гыс үн-биле сонгаан. Комис-сияны эш А. Н. Москунинин даргаалыкыны-биле 115 ки-ши составтыг кылдыр соң-гаан.

Даштык коммунист, на-ционал-демократтыг болгон чоон социалисттик партиялар-нын дараалында төлөдөкчи-лери съезде байр чедирген: Чилинин социалисттик партия-сынын Топ Комитетинин По-литиктик коммисиянын ке-жигүчү эш Эрмен Дель Манто, Япониянын Коммунисттик партия-сынын Топ Комитетинин Президиумуну Докамаал бю-роутун кезигитү эш Төмо Исидаса, Гвинеянын болгон Ноган ченек ортуатарын-нын Амаарышас чорутун африкан партиянын Чинги-ни Секретары эш Аминнар Кабраль, Бельгиянын Комму-нисттик партиясынын даргазы эш Мари Дромо, Топ Комите-тинин Чингине секретары эш Никола Шауи, Австриянын Коммунисттик партиясынын Даргазы эш Фран Мури, Ирак Коммунисттик партиянын Топ Комитетинин Бирги секретары эш Азиз Мухаммад, Болливия-нын Коммунисттик партия-нын Топ Комитетинин Бирги секретары эш Хорхе Колле, Израильдин Коммунисттик партия-сынын Топ Комитетинин Чингине секретары эш Меир Вильнер, Киприн күш-ажи-лык чоңуну Дешпигелит партия-сынын Чингине секретары эш Эммануэла Панаиону, Гвинеянын Коммунисттик партия-сынын Топ Комитетинин Бирги секретары эш Ностас Ко-лианис.

Апрель 8-те СЭКП-нин XXIV съездин ажилын үр-гүзүлгөзү.

(СЭТА).



МОСКВА. СЭКП-нин XXIV съездин. ЧУРУНТА: 1917 чылдан бээр СЭКП нежигүчү В. А. Федоров СЭКП-нин XXIV съездинин делегатарынын аразында. А. СТУЖИН биле В. КУНОВТУҢ ФОТОЗ. (СЭТА-нын фотокриказы).

ТҮҢНӨЛ КИЧЭЭЛДЕР БОЛГАШ ЗАЧЭТТАР

«Коммунисттерин марксисч-ленинчи өөрдиктез дээр, чүгө бодуңу маштавынч талазы-биле эвес, чүнү-даа нуркунда бодуңу ийш-политиктиг унур-дузанынч талазы-биле уугу херек. Соруга болза, бо ажилды моон ийш улам ажилдар, политиктиг өөрдиктеги коммунизм тургузуш-кунуңу тодогары соругалары-биле сыйлы холбары болгон партиянын бугу нежигүчүлүгүнн медегил баа иделейлиг чооюн бедеринге оон күшүгү салдарыг болурун чедип алыр болур».

(СЭКП-нин XXIV съездинин партия Топ Комитетинин өткөт илеленинде).

Моон мурунда чылдар партия өөрдиктегенин систе-мизинга түнөл кичээлдерин болгон өөрдикте чылын түнөл кичээлдерин чоңураа-нын практикада тургусту-ган турган. Бөөлүгүш чылда партия организационун комму-нисттерин политөөдөлгөзүн хандар соуга-биле зачөт дугу-жарыг чурутууду тургус-кан. Хай-хөй политикчаалар-нын дураагаалында алган көөргө, зачөт дугулары өө-рөдөгө ий-е ажилдыг деп көргөсө.

Дугурагалыг пропаганда-тер зачөткө белеткедир өө-рөдөгө чылынн эгезинде-не элээр. Диннакыч бүдүдөн өөренип турар уеинде башкы-нын оон кандыг-кадыг негел-дин салып турарын утас угурутчү. Зачөт дугулар турар уеде диннакычтарын мате-риалдарын теория талазы-биле заны билин алган, политик-тиг литератүра-биле тускай ажилдап билдирини арга-дур-жулаан көстүп келер.

Политшколаларын хөй ко-лын зачөт уеинде демек са-лырын чоруттай турар. Бир эвес пропаганда диннакыч-тарын эрте-билдинин дугайын бүгү өөрдикте чы-лынн дугурунда түнөл кич-төдөгө болгон зачөттар тогу уелелди берип шылаар

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Өөрдикте чылынн дугу-жарыг алы-аңуу айттырлар-нын болгон теоретиктик се-минарларын, курстарын өөренип эртеке соонда зачөттары, а өөрдикте чылынн сөөлүдүр диннакычлар-биле түнөл чу-гаалаажышкынын болгон теоретиктик конференциялар-нын артырып сүмелен турар бис. СЭКП-нин чууга док-ументалдык, бүгү-делегаттын коммунисттик шипчөзүнн, марксисч-ленинчынн классиктерин чогаалдарынн ут-казын ханы билп алыр, өөренип турар эртеменерге, айт-тырларын коммунисттерин болгон партия кезигүчү эес активизирин политиктиг өө-рөдөгөзүн бедир, хары-салгалыг болурун чедип алыр соруга-биле зачөттарын чо-руда чууга.

Зачөттары нини-биле-даа азы чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур.

СЭКП Топ Комитетинин, ССР-нин болгон РСФСР-нин Леоди Советтеринин В. И. Ленинн чурутувунн бээр 100 чыл оюнга тураскалган калы кылган байырыг туралы болгон СЭКП-нин XXIV съездинин материал-дарын, СЭКП-нин экономиктиг политиканын айттырла-рын, амгы үеңиң өртем-тех-

Ортумак болгон өгө полит-школаларын диннакычлар зачөттары дараалында негел-дери бугаар дугурунда кончү дашаары:

а) семинарлар кичээлдерин болгон чуугаалаажышкынын уеинде харыларга доктаамал белеткедир;

б) В. И. Ленинн болгон эске-даа чуугаа чогаалдарын, ажилдарын хууда конспекти-леп бижип, өөренип алырыш-кан;

в) практиктиг ооналган коммунисттик шипчөзүнн, марксисч-ленинчынн классиктерин чогаалдарынн ут-казын ханы билп алыр, өөренип турар эртеменерге, айт-тырларын коммунисттерин болгон партия кезигүчү эес активизирин политиктиг өө-рөдөгөзүн бедир, хары-салгалыг болурун чедип алыр соруга-биле зачөттарын чо-руда чууга.

Зачөттары нини-биле-даа азы чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур.

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Өөрдикте чылынн дугу-жарыг алы-аңуу айттырлар-нын болгон теоретиктик се-минарларын, курстарын өөренип эртеке соонда зачөттары, а өөрдикте чылынн сөөлүдүр диннакычлар-биле түнөл чу-гаалаажышкынын болгон теоретиктик конференциялар-нын артырып сүмелен турар бис. СЭКП-нин чууга док-ументалдык, бүгү-делегаттын коммунисттик шипчөзүнн, марксисч-ленинчынн классиктерин чогаалдарынн ут-казын ханы билп алыр, өөренип турар эртеменерге, айт-тырларын коммунисттерин болгон партия кезигүчү эес активизирин политиктиг өө-рөдөгөзүн бедир, хары-салгалыг болурун чедип алыр соруга-биле зачөттарын чо-руда чууга.

Зачөттары нини-биле-даа азы чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур.

СЭКП Топ Комитетинин, ССР-нин болгон РСФСР-нин Леоди Советтеринин В. И. Ленинн чурутувунн бээр 100 чыл оюнга тураскалган калы кылган байырыг туралы болгон СЭКП-нин XXIV съездинин материал-дарын, СЭКП-нин экономиктиг политиканын айттырла-рын, амгы үеңиң өртем-тех-

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Өөрдикте чылынн дугу-жарыг алы-аңуу айттырлар-нын болгон теоретиктик се-минарларын, курстарын өөренип эртеке соонда зачөттары, а өөрдикте чылынн сөөлүдүр диннакычлар-биле түнөл чу-гаалаажышкынын болгон теоретиктик конференциялар-нын артырып сүмелен турар бис. СЭКП-нин чууга док-ументалдык, бүгү-делегаттын коммунисттик шипчөзүнн, марксисч-ленинчынн классиктерин чогаалдарынн ут-казын ханы билп алыр, өөренип турар эртеменерге, айт-тырларын коммунисттерин болгон партия кезигүчү эес активизирин политиктиг өө-рөдөгөзүн бедир, хары-салгалыг болурун чедип алыр соруга-биле зачөттарын чо-руда чууга.

Зачөттары нини-биле-даа азы чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур.

СЭКП Топ Комитетинин, ССР-нин болгон РСФСР-нин Леоди Советтеринин В. И. Ленинн чурутувунн бээр 100 чыл оюнга тураскалган калы кылган байырыг туралы болгон СЭКП-нин XXIV съездинин материал-дарын, СЭКП-нин экономиктиг политиканын айттырла-рын, амгы үеңиң өртем-тех-

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Өөрдикте чылынн дугу-жарыг алы-аңуу айттырлар-нын болгон теоретиктик се-минарларын, курстарын өөренип эртеке соонда зачөттары, а өөрдикте чылынн сөөлүдүр диннакычлар-биле түнөл чу-гаалаажышкынын болгон теоретиктик конференциялар-нын артырып сүмелен турар бис. СЭКП-нин чууга док-ументалдык, бүгү-делегаттын коммунисттик шипчөзүнн, марксисч-ленинчынн классиктерин чогаалдарынн ут-казын ханы билп алыр, өөренип турар эртеменерге, айт-тырларын коммунисттерин болгон партия кезигүчү эес активизирин политиктиг өө-рөдөгөзүн бедир, хары-салгалыг болурун чедип алыр соруга-биле зачөттарын чо-руда чууга.

Зачөттары нини-биле-даа азы чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур.

СЭКП Топ Комитетинин, ССР-нин болгон РСФСР-нин Леоди Советтеринин В. И. Ленинн чурутувунн бээр 100 чыл оюнга тураскалган калы кылган байырыг туралы болгон СЭКП-нин XXIV съездинин материал-дарын, СЭКП-нин экономиктиг политиканын айттырла-рын, амгы үеңиң өртем-тех-

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Өөрдикте чылынн дугу-жарыг алы-аңуу айттырлар-нын болгон теоретиктик се-минарларын, курстарын өөренип эртеке соонда зачөттары, а өөрдикте чылынн сөөлүдүр диннакычлар-биле түнөл чу-гаалаажышкынын болгон теоретиктик конференциялар-нын артырып сүмелен турар бис. СЭКП-нин чууга док-ументалдык, бүгү-делегаттын коммунисттик шипчөзүнн, марксисч-ленинчынн классиктерин чогаалдарынн ут-казын ханы билп алыр, өөренип турар эртеменерге, айт-тырларын коммунисттерин болгон партия кезигүчү эес активизирин политиктиг өө-рөдөгөзүн бедир, хары-салгалыг болурун чедип алыр соруга-биле зачөттарын чо-руда чууга.

Зачөттары нини-биле-даа азы чамыстан-даа чо-руду болур. 1970—71 өөрдө-лгөзүн чылында марксисч-ленинчынн үндөанн өөренип теориянын дөрт өртем-ни чедиптир дөшкөзүн дооскай диннакычларга партия өө-рөдөгөзүн системизинга өө-рөдөгөзүн арга-дуржулаан хөй чамыстан-даа чо-руду болур.

СЭКП Топ Комитетинин, ССР-нин болгон РСФСР-нин Леоди Советтеринин В. И. Ленинн чурутувунн бээр 100 чыл оюнга тураскалган калы кылган байырыг туралы болгон СЭКП-нин XXIV съездинин материал-дарын, СЭКП-нин экономиктиг политиканын айттырла-рын, амгы үеңиң өртем-тех-

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Оларны пропагандист болгон диннакыч бүдүдө-лгөзүн чедир угурутчү.

Индий-Кыдаттың улустарына хосталга болгаш тайбың! СЭКП-ниң XXIV съездизиниң кыйгыры

СЭКП-ниң XXIV съездизин маадырым ыстык улуска болгаш оң дайынчы апарганды — Вьетнамның Ажылчы чоннар партиязына, Лаостун камбоджань эресидим патриоттарына, АКШ-тың империализмге удуз, Индий-Кыдаттың чурттарына хосталга, хамаарышпас чоруу болгаш тайбың келер үез дээр коргус чок демиселдерге совет коммунисттериниң болгаш бүгү совет улустун өмүсүнден аны-дунчанын чалыштыгы байыры чедир тур.

Бистер Вьетнамның Демократтыг Республикасының чатыш-сыныш чок камгалачыларына империалист агрессияны ойтуу шаарына улам мый тилектерлерин болурун база социализм тургузушунуңга чаа-чаа чедипкинерлерин болурун күсеп тур бис.

Бистер Мунуу Вьетнамның хосталгы кунтери-биле болурунун бүрүн эи-сетки каттыштыры турарынын дугайын меделеп, оларын торон чуртун интервенцилерин болгаш саттыкчылык сыйгон бую-турмундан хостаары дээр, боттарынын салым-чолун боттары хуу-зунда шийирээр эрге дээр демиселдер оларын чаа-чаа чедипкинерлерин болурун күсеп тур бис.

Бистер магадамыс болган бистин деткичтерин боттарынын шийирээр херез камгаламышан, АКШ-тың империалисттиг интервенция-зына удуз шийирээр демиселди

чоруду турар Лаостун болгаш Камбоджанын патриотчу күштериниң талазында.

Америк интервенцилерге болгаш оларын саттыкчыларына удуз-дунмас согушкундарын таварыштырып турар маадырым вьетнам улустун, Лаостун болгаш Камбоджанын алдарлыг патриоттарынын тилектерин дээр совет кижилер долу чоргаралды.

Томисе-батпас бужар чурттуг буурашкынар — америк агрессорларын карак-кулак чок халымка болдарларын херек кырыга таварышкан бак салым олдур. Социалисттиг чурттуг — Вьетнамның Демократтыг Республикасының улустун, Мунуу Вьетнамның, Лаостун болгаш Камбоджанын патриоттарынын күсеп-соруу бомбар болган снарядтар-биле-даа, политиктиг овуушуну чоруктарын камгаламыш-биле-даа олар сыйнап шыдаанынар. Моон сонгаар-даа миды болур. «Вьетнамдык дээр чүвени» «азыктарын азыктарын холу-биле кыра шаар» дээр араатынчы принципти боттадырар, боттарынын кем-буруузул соруугаларын АКШ-тың империалисттериниң чедип алырына дуула-лаа. Совет улустун, социализмниң оске-даа чурттарынын улустарын, делегейниң коммунисттиг шийирээр херезин, бүгү деткичтерин күштериниң оскерилиш чок деткичтериниң мандып байлашкан Ин-

дий-Кыдаттың хосталга ынакшылдыг улустарынын бикке тургучу болгаш эрес-дидим чоруктары дайын-биле демиселге оларын тип-легезиниң магадамыс болур.

Индий-Кыдаттың айтырларын шийирээрлерин боттуг үндешин болза Вьетнамның Демократтыг Республикасының чазанын, Мунуу Вьетнам Республикасының Рес-публицаның чазанын, Лаостун тур чазанын, Лаостун Патриотчу фронтунун болгаш Камбоджанын Национал чатыс аай фронтунун депшиин үндүрүш саяаларын болур дээринге Совет Эвилели ханы бузурелди.

Совет коммунисттер, тургустунган байдалга Индий-Кыдаттың демисел-жи турар улустары-биле эи-сеткил каттыштырылганын бүгү хемчег-биле болгаш бүгү черлерге бижыгала-ар, АКШ-тың чатыгыкы болуштериниң агрессия политиказына удуз күсеп демиселери негетти-нер деп санап турар.

Совет Эвилели Вьетнамның Демократтыг Республикасына социализм тургузда, оң камгаламнар аргалын бижыгалаар, империалисттиг хадашкынына ойтуу шаар-даа бүгү хемчегилер деткичтерин болгаш дууламышын коргузул ке-ген болгаш коргузул-даа турар Мунуу Вьетнам, Лаоста болгаш Камбоджада хосталгалыг шийирээр херезин талалачымы боон чайгы-лыш чок болган шийирээр демисел-жи келген болган демисел-жи ту-

рар ол шийирээр тайбындын болган улустарын национал хамаарышпас чоруду херезине шы-гаратпай салышкыны кам-галам болгаш. Совет Эвилели ол уганышкыны моон сонгаар-даа барымдалаар анаар деп, СЭКП-ниң XXIV съездизин ба-йыры-биле меделеп тур.

Хосталган, тайбындын болгаш демисел-жи беди-биле үнесп турар кижилерин СЭКП-ниң XXIV съездизиниң кыйгыры болза:

Америк империализмниң Индий-Кыдат ханыг агрессиязына удузламышкынын үнү улам күсеп дымдынар!

Америк дайынчырактарын кем-буруузул үндүргүштерин шийир-еер болгаш дидим сойлашар, Вьет-намның, Лаостун болгаш Камбод-жанын маадырым улустарын дет-кичтериниң.

Индий-Кыдат империалисттиг агрессияны соксадыр дээр, оортан АКШ-тың болган оң эмгекчилериниң шийирээр үндүрүш дээр, Вьетнамның, Лаостун болгаш Камбоджанын улустарын боттарынын черинге элдер болур дугуш буюулар эргезин боттадырар дээр бүгү делегей шийирээр камгалам болурун камгалам турар!

Америк агрессорлар Индий-Кыдаттан ырап чоруунар!

Вьетнамның, Лаостун болгаш Камбоджанын маадырым улустарынын чортуг херез тилеп үнүш!

СЪЕЗД МАТЕРИАЛДАРЫН ӨӨРЕНИР

Эрэн районун «Коммунисттик орук» колхозунун ажил-инчилери партиязын XXIV съездизин күш-ажылчы бекет-биле уткан. Күрүгеге эг, сүт садарынын, маддын баш санын өстүрүшүн тала-зы-биле болгаш малчы чаш төлүн менди камгалап алганы-биле районга баштайгы кав-тада бири чери ап, СЭКП райкомунун болгаш райку-комунун шийирээр Кызыл ту-гун чаалап алган. Колхозун № 3 хойжу бригаданы бүгү көргүзүлгө талазы-биле эки түннелдерин чедип ап, район-нун хойжу бригадаларынын арасында бири чери элээр, райком, райкукомунун ху-дуде самбарында кирген. Агы үеде куженишкенин ажил-ин-биле чергелештир колхозтун ажил-инчилери партиязын XXIV съездизин материалдарын калбаа-биле өөренип кирипкелер.

Чокта чаа колхоз төвүгө СЭКП-ниң XXIV съездизинге партия ТК-ның Чингине се-

кретары эш Л. И. Брежневтиң өткөт илеткел-биле таны-жыга болган. Таныжалганы СЭКП Эрэн райкомунун би-ри секретары А. Монгуш эр-тирген. Таныжыга соонда сес ап чүве чугаалаан колхозчу бургуз партиязын XXIV съездизин бистин чуртувуска ком-мунизмни түдү тургузушунун херезинге чугула улуг орукту ажилдып берип турар дээр-ин оона өөрүшкү-биле меде-лел. Хоочун коммунист Сүмү Дамчан болуңун чугаазын-га мынча дээр:

Н. ДАНАА.

Ч а а ө ө р е д и л г е н о м у УШКУ КЛАССКА НОМЧУЛГА

Тыва школалары ушкун класстарына өөредилгени чаа программа-биле эгелзэн чүве болганда өөредилге номнары солут-туган. Чикээ, ушкун класстын номчулга ному чаа өөредилге чылында ажыгалга кирер. Уи ном аңгы-аңгы темалар аайы-биле белүктөргө чардырган. А болуш бу-рузу чаа программаның негелдизинге дү-мүп, уругларын назы-хар, билинниң өздүлгөсүн аайы-биле чоруту нарындап бар чоруу. Ыччангаш ийги класска ном-чулгага алган билиглериниң уланычы бол-бушан, өөрениг чүүдөрин түннээр.

Ийги классчылар «Октябрь» деп теманы өөренип доозар болгай. А ушкун класстын номчулгазы «Пioneerлерниң амы-дыралы болгаш ажил-херектери» деп те-малыг белүктөргө эгелзэн. Уи ном ындыг темалыг белүктен эгелзэн-биле үнелиг болгаш амынтыг. Чүге дизе уругларын уш-ку класстан эгелзеп Pioneerге хүлээп алыр. Pioneer организациязынын төөгүзү, өкч-чоруулу турар ажил-херектери, өске чурт-тарда уругтар организациаларынын дуга-йында мында чаа чугаалап турар шүлү-тер, чечен чагал аймак ында бар.

Ушкун класска чугаа сайырдылганы-ның эрги номчулга номуна, Карл Марк-стын дугайында чүг-даа кирбей турган. Чаа өөредилге номуна К. Маркстың ажил-амыдыралын көргүсөн чечен чугаалам, өчкертер, сатышкынына өөренип эр-те-кенин сөлдүнде эртемниг коммунизмниң үндүлгөсүн амыдыралы-биле уруг-лар танышкылар.

Октябрь революциязынын, хамааты бол-гаш Ада-чурт дайынынын дугайында чечен чугаалам өөреникчилерин эрес-дидим чоруктарга, Терзон чуртка ынакшыгга кижизидилгени уугу укур-дузалыг. Ыч-чангаш номчул ийи белүктөрүндө Октябрь

революциязынын баштайгы хүннеринде В. И. Ленинниң ажил-чорудулганын, Ада-чурттуг Улуг дайынын үезинде эрес-дидим, маадырлыг чоруктар дугайында чо-гаалдар кирген.

Бирги, ийги класстарга өөреникчилер Володя Ульяновчуң чаш чораны болгаш школачы чылдарынын дугайында өөренир. А ушкун класска В. И. Ленинниң револю-стун ажил-херез камгалам эгелзенин, өкч баштамын болушкунтер партиязын ажил-чынамын, тараачынынын баштап, хос-талганы чедип алганын дугайын тода өөренир. Бо талазы-биле өөредилгениң чаа программасында кол кичээгенин угул-дырган. Маңаа хамаарыштыр эң эки чо-гаалдарын номчул автору тыынгыры-биле шилип алган. Уругларга чедипкир бол-гаш билигдиги дил-биле бижиктигден чеч-кен чугааламдар башкычынын чырын сору-хевирин, бичин чаштар дээр негезде сатыш салып чоранын олар бергедешин чекки билип алыр.

Уругларын совет патриотизмге, интер-националчы найзалга кижизидерин про-граммага айттып турар. Бүгү чурттарын прелетарийлерниң эи-сетки каттышкы-нынын болгаш интернационалчы най-зал, харылаалар дугайында чүүлдөр-биле уруглар танынар.

Ыччангаш чаа үер бо өөредилге ному-да кирген чугаалам тем, утпа талазы-биле кижизидилгени чугула укур-дузалыг болуп турар. Уи номчул автору О. Биче-оол бедин утпа-шнарлыг чугаалдарын таар-ымчалыг шилип ап, тема бурузун эрте-ме үндүлгөсүн кылдыр тургузул, про-грамманың негелдизинге дүүшүргөниң медеглээр апар.

А. АЛДЫН-ООЛ, башкы.

ДОКТАМАЛ САГЫН САЛЫР

Аныяктарын шийир-патри-оттук кижизидилгени болгаш чоң ортузунга камгалам-салыг ажилдарын күштеди-рде, ДОСААФ организаци-лары чер-черде комсомол, профсоюз, спорт, шийир-комисариаттары болгаш өске-да хой-иништин организаци-лары-биле сырыл хары-лаалары туудуру чугула.

Партияны болгаш Совет чазактың негелдизин буга-гар ДОСААФ комитеттери боттарынын мурунда сал-дыган соруугаларын шийир-ээрлер-биле камгалам-сал-галы болган спорт-техник-тиг ажилдары хой-ини-тин ийдепкей кижилерин камгала-биле хаара туткан. Кадарлары кижизидилгени болгаш оларын шийир алырмын кичээгенин уга-тыр.

ДОСААФ организациалары-ның ажилдарын методта-рын болгаш стилин анык-те-корук чоп ортузунга шийир-патриоттук кижизидилгениң негелдизин бедириин бол-ган ССР-ниң Чесектиг Куттеринге база улус ажил-адылгыга тускай эртемнигтер-ни белетээр хандырып тур-ар.

Чер-черде ДОСААФ органи-зациалары шийир назмыг оолдарын чолалчар, ради-тер мотоциклтерин болгаш өске-даа техниктиг курстарга өөредип, тускай мергелдиз-риниң шымыалдарын тыпсып берип келген. Ол ынакш аны-як оолдар шийиринге эге белетелги база-ла эртин турар-лар. Бо чорук оларын шийир албан хүлээгенин конуш эки өөредилге, курум-биле эртин-репке угул садарынын. Республиканың ДОСААФ комитетти бодунун материал-техниктиг базанын бижы-лаар ажилды база эки-те-кенин ДОСААФ-тың автомот, спорт-техниктиг клубтары бот-оругу-чарлыгына кирген. Хоорайларда, суурларда, нол-зо, совхозтарда болгаш ал-бан бугурун чарлыгына чолал-чалыч, радиотелеграфис-чмар белетээрлиг ои-он курстары амыттыган. ДОСААФ организациаларына тускай мергелдизин чедип

алган чүс-чүс кижилер бо ху-перде республиканың аны-як чоң ортузунга камгалам-сал-галы болган хаара тут-туган. Оларын хой кезин Совет Армияда шийир албан хүлээгенин эртинирп турар-лар.

Шийир назмыг курсапты-лар автосекцияга эки-те-кени дугаарын талазы-биле со-циалисттиг чарыкка бижыг-илигин көргүсөткөн. Кы-зылдын автосекцияларын кижизидилгени болгаш камгалам-салыг ажилдарын анык-тарын ортузунга бекки де-неде тургузганы дээр СЭКП област комитет, Тыва АССР-ниң Министрлер Чогулун ол районун шийир Кызыл ту-была шаңнаама таварыга апар.

Шийир-патриоттук кижизидилгени анык-тарын болгаш камгалам-салыг ажилдарын анык-тарын ортузунга бекки де-неде тургузганы дээр СЭКП област комитет, Тыва АССР-ниң Министрлер Чогулун ол районун шийир Кызыл ту-была шаңнаама таварыга апар.

Шийир-патриоттук кижизидилгени анык-тарын болгаш камгалам-салыг ажилдарын анык-тарын ортузунга бекки де-неде тургузганы дээр СЭКП област комитет, Тыва АССР-ниң Министрлер Чогулун ол районун шийир Кызыл ту-была шаңнаама таварыга апар.

Дарт кижизидилгени бирөө-ле шийир-техниктиг мергелдизин кайы бирөөн шийиргедип ал-ган. 1953 чылда төртүгүгө шийир назмыг оолдарын бугурун чарлыгы алган көргө, бо районун шийир көргүзү-өскө райондардан ыракта бе-диз. Ол районун шийир на-зыг оолдарын 92 хууза ГТО-нун нормалын дуулаан, хой кезин комсомолдар. Шийир-патриоттук кижизидилгени болгаш камгалам-салыг ажилдарын анык-тарын ортузунга бекки де-неде тургузганы дээр СЭКП област комитет, Тыва АССР-ниң Министрлер Чогулун ол районун шийир Кызыл ту-была шаңнаама таварыга апар.

ДЕЛЕГЕЙ БО ХУННЕРДЕ

Тайбыңның улуг программасы

СЭКП-ниң XXIV съездизиниң материалдарын даштыкыда канчаар көрүп турары

Совет Эвилелиниң комму-нисттериниң шуугаанын ажилынын дугайында инфор-мация делегейни хой-ини-тиниң кичээгенин то-вүде турбуулар.

БОЛГАРИЯ

Тоску беш чыл плавниин талазы-биле Директиваларын дугайында илеткелге ССР-ниң Министрлер Чогулунун Даргазы А. Н. Косыгин СЭКП-ниң XXIV съездизиниң шийирлерин күсепкир тала-зы-биле совет улустун чедип алган чедипкинерин хандыр анализтер, 1971—1975 чылдарда Совет Эвилелиниң бүгү таламы ажилаткы бол-гаш културга, козурунча-вудун кайгачыктыг чаа про-грамманын эртеме үндүл-гөш тайбырлаан деп, «Ра-ботническо дело» солун би-жээ.

Улустун материалдыг бол-гаш културга чаагы амы-дыралын улуу-биле бедир-рин кол сорулга кылдыр сая-ган СЭКП-ниң XXIV съездизин совет шийирлерин чыл дем-

деглелге кезээде артар дээрин солун бижээ. Съездизин Директивалары Совет Эвилелине совет экономика-нын сар коргустуру парти-язы болгаш кучурун соци-ал политиказына шынар ос-керилишкенин кирер ар-гын берген миды эргиде-лп үнпч дээр бооп төөгү-тө кирер.

ВЕНГРИЯ

«Совет улус ажилаткы хожугериниң чаа програм-маны» — ындыг улуг эге-биле «Неисбаша» солун СЭКП-ниң XXIV съездизинге А. Н. Косыгиниң илеткелиниң бу-рун текстиниң парлан үн-дүргөн. Совет коммунисттериниң шуугаанын кичээ-гейиниң төвүнде куч-ажыл-дын бугурунчулук бедир-рин болгаш амыдырал ден-нелди дүрген өстүрүшүн ай-тырлары тургустунган деп, ол солун бижээ.

Бодунун илеткелинге А. Н. Косыгин совет улус ажил-аткынын байдалын хандыр анализтер, чаа негелдерге дүүшүр СЭКП-ниң бодун ба-дыткан амыг «Экономикиг

политиказын амыктыг кыл-дыр уламчылаларын эрге-жоң чугулазын үндүлгөш дээрин солун медеглээр.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ССР-ниң Министрлер Чо-гулунун Даргазы А. Н. Косыгиниң илеткелиниң — 1971—1975 чылдарда ССР-ниң улус ажил-аткы хожугериниң беш чыл плавниин тала-зы-биле СЭКП-ниң XXIV съездизиниң Директиваларын Чехо-славияга улуг согурула-биле уткан. Аныкш чоннар-ын чаагы амыдыралы дү-рген өстүрүш-биле намы бугу-ругенин хемчээлгил уугу-биле өстүрүш баш бурунгар көргөн дээрин «Руде право» солун медеглээр. Л. И. Бре-жневтиң илеткелинде кирген тайбынын делгелерин про-грамманы-биле када совет коммунисттериниң экономиктиг программасынын дугайында А. Н. Косыгиниң кылган илеткел де-легей хемчээлгил шийирланган болушкун бол-ган турары чынныг чок деп, солун бижээ.

СЭКП-ниң XXIV съездизин-ге А. Н. Косыгиниң илет-келиниң дугайында дында-дырларына Кубанын радио-зунун болгаш телевидение-ташталарынын үнелеп ме-деглээр: социалисттиг бугу-ругенин шийир хожугерин-ге оң ажилынын бедирин-ге болгаш эртем-техниктиг дошпелге үндүлгөш совет улустун материалдыг болгаш културдуг деңгелин уугу-биле бедиринче улааныг кылдыр.

ЛИВАН

«СЭКП-ниң XXIV съездизин Л. И. Брежневтиң өткөт илет-келиниң чатыс эи-сетки-биле чүдүлгүгө» — ындыг улуг эге-биле «Ливан» «Ан-Нид» солун съездизиниң ажилынын дугайында материалдарын парлан. Солун СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежневтиң түннел сөзүн «Империализмге удуз бүгү демиселдер-биле эи-сеткил каттыштырылган партиязын политиказына болгаш улуг Ленинниң чатыгылына буру-ну-биле дүгүшү турар» деп улуг эге-биле парлан. «Бре-жнев бодунун түннел сөзүн-ге интиги болган даштык по-литиказын улаанышкыны»

АКШ

Америк солундар СЭКП-ниң XXIV съездизиниң ажилы-нын дугайында материалдарын кескү черлеринге парла-рын үргүзүлүп турар. ССР-ниң Барын талазын чурт-тары-биле садым ажилдар дугайында А. Н. Косыгиниң илеткелинде айткан чүүлдери «Нью-Йорк таймс» солун парлан. Маңаа холбаштыр солун ССР-ге АКШ-тың аранында садым талазы-биле ажилдынын турар аргаларын айткан. Совет Эвилели: «бү-гү таладыг экономиктиг ба-рылааларын кайды-даа ыл-гай көр чорук чокка калбаа-биле хожугер дээр» саяал-дап турар дээрин «Нью-Йорк таймс» солун медеглээр.

(СЭТА).

АКШ

Америк солундар СЭКП-ниң XXIV съездизиниң ажилы-нын дугайында материалдарын кескү черлеринге парла-рын үргүзүлүп турар. ССР-ниң Барын талазын чурт-тары-биле садым ажилдар дугайында А. Н. Косыгиниң илеткелинде айткан чүүлдери «Нью-Йорк таймс» солун парлан. Маңаа холбаштыр солун ССР-ге АКШ-тың аранында садым талазы-биле ажилдынын турар аргаларын айткан. Совет Эвилели: «бү-гү таладыг экономиктиг ба-рылааларын кайды-даа ыл-гай көр чорук чокка калбаа-биле хожугер дээр» саяал-дап турар дээрин «Нью-Йорк таймс» солун медеглээр.

(СЭТА).

АКШ

Америк солундар СЭКП-ниң XXIV съездизиниң ажилы-нын дугайында материалдарын кескү черлеринге парла-рын үргүзүлүп турар. ССР-ниң Барын талазын чурт-тары-биле садым ажилдар дугайында А. Н. Косыгиниң илеткелинде айткан чүүлдери «Нью-Йорк таймс» солун парлан. Маңаа холбаштыр солун ССР-ге АКШ-тың аранында садым талазы-биле ажилдынын турар аргаларын айткан. Совет Эвилели: «бү-гү таладыг экономиктиг ба-рылааларын кайды-даа ыл-гай көр чорук чокка калбаа-биле хожугер дээр» саяал-дап турар дээрин «Нью-Йорк таймс» солун медеглээр.

(СЭТА).



Совет Эвилелиниң Коммунисттиг партиязын XXIV съездизин ажилдап эгелзэн күндөн бээр делегейниң паралазын оле улус кичээгенин салып турар. Даштык солундарын эң кескү черлеринде съездизин СЭКП Топ Комитетиниң өткөтүг илеткелиниң болгаш ССР-ниң улус ажил-амынын хожугериниң тоску беш чыл плавниин талазы-биле XXIV съездизин Директиваларын дугайында илеткелге хамаарыштыр тайбырлыг делегерлер чүүлдери бижип, совет улустун келер беш чылда кымыр тайбын күш-ажылын оона-лап айттып турар.

Солундар боттарынын чүүлдери келер беш чыл—ССР-ге коммунизм тургузушунунга улус базым болур деп кол түннелди кылдып турар.

ЧУРКАТ: XXIV съездизиниң ажилынын дугайында меде-лелге, чүүлдери даштык солундар.

(СЭТА-ның фотохрониказы).

Кемниг херектен—Пентагон

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). «Мунуу Вьетна-да америк шийирлерин үндүрген ара-таным дээрин үндүргүш дээр хары-салганы чүгө лейтенант Коалли эвес, хары база Пентагон болган америк чазак хулаэр ужурул» деп, америк шийир ал-баныгарынын эи-сеткил агаа болган паралага конференцияга кылган медеглел-динде чугаалаан.

Лейтенант Коалли судууа бүгү суд чорудууга Индий-Кыдаттың улустары-на удуз агрессия дайынын оскуткен кол бурууларын камгалаарыне хамыктын мурунда улаандырган «ыяч чок коор-диг-дир» деп, ол эи-сеткил даргазы Энд-ри Штос медеглээр. «Сонгиз дээр, аме-рик солдаттарын кайды-даа кем-буруу чок кырганын, «эргесинерин кырып озурун турганын кара чатыс та-парылыг эвес-тер Мунуу Вьетнамны бүгү демиселдеринде

ларга удуз дерин, олурукчу чоруктарын массалык-биле үндүрген турган» деп, Штос медеглээр. Штосиң оон мый ме-деглеш болза, ол массалыг олурукчу чоруктарын болгон агаардан бомба-лаанышкынын түннелде Мунуу Вьет-намда 250.000 хире бичип уругтар а-кымында чарыган.

Америк шийир албаныгарының эи-сеткил төвөлекчин Терри Клоутун ме-деглээр: «АКШ-тың чазак болгаш Пен-тагон Мунуу-Чоон Азияда бооп турар чүүлдериин дугайында шийир факты-ларын кайчар-даа турган бок америк улустан чажырынын орадажык турар. «Мунуу-Вьетнам» чопуу массалык-биле уугулаарынын «ефенис» дээр дерин хем-челерин ажилдап кылган америк топ разведка эргелди Мунуу Вьетнамда кемниг үндүргүш дээр харысалганын база хулаэр ужуруу дээрин ол меде-глээр.

Кизи, ооң ажил-херээ

ЭМЧИ, КОММУНИСТ, ДЕПУТАТ

Аарыг кижиниң бергенде олурары шырардан-на илден. Кестирин деп түвө коргунчуг, а аарыгның бачыда-дып келер халасы оон-база аражок. Ол күшөткө кырында-ныт чок, буттарының сала-ларын бир-де дугаар көрүп каан дег, кайган олурган. Ол оон экинче деген чыгыт болган салам холдардан сырбаш кылган. Бажын көдүрүп келгеш, олче чиге көргөн улуг, оожум кара-сарыг карактарын көрүп каан. Ол көрүштө ааза кижин караанга шоолуг илди-пейн баар хире, идегелдиң болгаш оожургалдың отчу-зын аарыг кизи эскерин наал.

— Кортнаар, аажырбас. Бешинкиде берге түвө чок. Узун эрттирер болза, оон соола харын берге апар. Карачы кизи чылдың кайы-даа үелерде мал эдерип, колдан-ырап, чүгө-даа таварышкы-лай. Мыдыг үеде аарыг катан кирип келсе канчаарыт.

Аарыг кизи бажын бүзү-редип согаш кылган.

Кезишкениде берге түвө чок... Ол чүгө тугаазаарга-ла мыдыг. Кандыг-даа кезиш-кин амыр аэс, чамдык таварышталарын чүгө милдатар аэс, секундлар шиптирлер-терин дуржулгалыг эмчи би-

риниң практикамын өрттир-ген амык тыва хирүрттар: Чаазаада кезер эмчи Шы-рап, Бай-Хаакта — Ондар, Тес-Хемде — Ооржак Чыжаа, Сүт-Хемде — Альберт Монгуш олар-дыр.

Анык тыва эмчилер тур-тун аягы-агы эмчи инсти-туттарын доозуп, бажын би-лигин алганар. Мындаа-даа төрөөн Тывааның найыска-лында Александр Иванович Кануниковтун удурун тура-ры кезип эмнээр эмнелерге эрттирер практикамы, дур-жулгалыг эмчиин арга-суме-ин анык эмчилерин бот баштанып ажалдарында база бир улуг школа болган.

Бистин республикамыста кезип эмнээр эмнелерге белеткеп эрткен анык эмчилерге шынап-ла улуг школа аларган дээрин Александр Ивановичте кезип турар ча-гаалар бадтыган турар.

Баш чыл бурунгар Кызыл-да ажалдап турган, ан И-кутскине ординатура дооскап, дантыкыже ажалдап чорут-деп турар бир эмчи бодуну

чагазынга мынчап бажан: «Хүндүгү Александр Ивано-вич, ординатураны доозуп тур мен. Дантыкы чуртка ажал-дарын меңзе сумелеп турлар. База-даа ажалдап чораш, бистин Кызылымысты, селер-ниң меңзе дантыдын берген арга-дуржулгаларын, сумелер-ин ултас мен. Меңзе көрүс-кен бугу-ле эки чүдүлдерлер даш Силерге улуг-биле чет-тирим. О. К.»

«Улуг-биле четтирдим!» Кижилерге көрүскен чагай селкидин үнелээшкенин иле-редип турар бо чылгыт сесте-рин Александр Иванович Ка-нуников хой-хей кижилер-ден дынаан.

Челабинскиннн медицина институтун бүтү-ле эртемерге кончуг эки демдектерин дооскан анык эмчиин ол-ла институтун ординатураныга өөренип арткан, мергежилди улам болбазарып алырын башкылары арга сумелен. Александр Кануников кажаа Тывага практикадап тура-ла, анык республикада кезер эм-чилерин кайы хире херек-тин билги, бодуну билин болгаш мергежилди ааза ба-раалдарын бодан алган. Ор-динатураны доозуп турган анык эмчинин дилеэн ханды-рып, хуваада комиссияны ону Тываже чорудупкан.

Оон бээр ам чээрби беш чыл чедип турар. Александр Ива-нович бо үенин дуржуунада чеже-чеже кижилерин алууну кара аспадан адырып, өөрүшкүн болгаш аас-кежи-ти олага эгинди бербөөн чү-ге дээр. Мынчап ону билги, таныр кижилерин ол эмчи-нин хүндүлээр-даа, оон буян-ныг холдарына мөгөөр-даа чеп.

Ону Тыва АССР-нин Дээди Советинин депутатын улаш-тыр-улаштыр согуп турары-даа таварылга аэс. Чонун улуг бүзүредип Александр Иванович шыныдып, сонгук-чуларын чагып бүтүрүп ки-чээргейлг күсүсүп чачтык-

кан. Депутаттын мурнуна сонгукчулук тургузуп келген айтырым чутула-даа, ийги-тергеиниң-даа болза, олче ки-чээргей бир дөчөй болуп жүрүлүг, оон таарымчалыг шиптирлеткени дээр бүтү-ле күжү болгаш билин ха-рамнамас, кызыг-кыйыг чок байдалга турган бешин, «ча-лым чогула, манар» дээн ковар дыналар. Аарыгн эм-нелерин сонгаралдып болбазы ытшап, сонгукчулук чагымын база сонгаралдып болбас дээрин депутат билер.

Бүтү-ле бодун, биче се-кидиг кижилер шынап, Алек-сандр Иванович ону мактап, оон ачы-хавыаазын сураалар-га хоню чок. Бир аэс эмчи-ниң ажил-жилини дугайын билип алыр дие, оон бодун-дан хой-ле айтырар херээ чок. Мыдыг айтыртыга ол мынча деп харылаар:

— Бисте булут кезер эки-чилер бар бодур ийин. Бо Лидия Михайловна Кохованы ап көрөсүндөр. Ону мен булут мастер, шуут-ла болбазарга-тай эмчи дээр мен. Чеже кезишкенини ол кылбазы дээрим! А Лутка Петровна Эне-рее хандыг-дыр че, ону чүгө мактап болбас бис. Анык аналгостолог Сергей Моладый, операция сестразы Вера Виль-дэст бистин бо эмнелерге бо-дуну ажалыга бердигейлг кижилер хей.

Александр Иванович хой-ле ажалдакчыларын апап ма-тай-дыр. Оогу-ла мын. Херек апарганда дун-хун дивес ажалдаар сестралар, ажалды-лар чок болза эмнелерге бер-ге-ле болгай.

Улуг, харыскалыг кол-лективниң ажил-жиин баптап турар коммунист А. И. Кану-ников коллектив кезигүнериниң чүгө профессионалдыг мергежилди бедиринден ая-гыда, оларын нити билин, культураны бедиринге са-гыт салып, партия, комсомол, профсоюз органдарына-биле быжыг харылаагып ту-

рар. Коллективте политинфор-мация, лекция, беседа план багтар чоруп, хава солунар, санбодлетень, тематиктиг стендлер, улусчу контроль хуулу доктаамал үтүт ту-рар. Чоокта аа эмнелерге «Э-ки сестра» деп темага келүт тыныгыларын кылуун (КВН) чоруткан. Ааза Вален-тина Яковлева тилеэн, ол хүндүлүг атты чаалап алган. Бо чижектиг кезелер маназ хаа аэс эртин турар. Улуг эмчи оларга чатыг-даа катан кырышпей барбас. Чымыш улуг, чай чок-даа болза, хой-нители ажалында кыла-ла ки-ржирин коммунист Александр Иванович хүндүлүг күлээтте-ги кылдыр санап чорутур. Оон хостуг үеи дык-ла аэс, хүн бүр аэс кан кезиш-кин, оон-биле калы хай-пиги аэс...

Александр Иванович орди-наторскага келгеш, диванга шажок олурупканда, дун жү-жүп, аэсэн орайтай берген болган. Ол холдарына бажын чөлей салтап, бичи бодын берген. Лесочка биле Телок ам улуг чыдар. Олар онааларын ык кылган алган. Ааза орай келерин уруларын билер. Олар школадан эки демдектерин ү-гүлчү-ле өкөп, аазаын өөрүп турарын сактып келген. Эмчи-нин туруп шажарай берген арынды ааза часыдышкынни чуртутуна берген. Ааза чок аркан уруларынга ааза са-гыт салышкын ийи диктир тат болуп дээрин Александр Иванович билер. Ол халанын ужулгаш, бажыныче чоруп-кан. Херек болза ону доода-на бажыныдан келдиртирер. Ае хар деп халанын кезер эм-чи баш катан кеме калар.

РСФСР-нин ааларыг эмчи-ни, коммунист, депутат Алек-сандр Иванович Кануников нычар чурттап, ажалдан чо-рутур.

Е. ТАНОВА.

А. И. Кануни-ков база анык эмчи Альберт Монгуш болгаш операция сестразы Вера Вильдэст кезишкенин үениде.

Фотоу авторуу.

Олег Карламович САГАН-ООЛ

Тыва литература аар ыш-жидыгыта таварышкан чо-гаалчы. Тывааның Чогаалчы-лар эвилелин баштаар чери-нин даргазы, РСФСР-нин Чо-гаалчылар эвилелин баш-таар чериниң кезигүтү. Тай-бың камгалаалынын тыва комитетинин даргазы Олег Карламович Саган-оол 1971 чылдың апрель 7-де херпертен мөчөөн.



Тыва салбырынын харыскалыг секретары. Республиканың чогаалчыла-рынын бирги съездинде ол Тыва АССР-ниң Чогаалчылар эвилелин даргазына соң-гутап.

Тыва прозаның болгаш дра-матургиянын эгелекчилери-нин бирөөн Олег Карламович Саган-оол амгы үениң чутула-темадарына аэс аэс чогаалдарын бажып, орус болгаш совет чо-гаалдарын очудурукчу-чуу болуп, тыва шко-лаларга өөрелде ном-нары чогаалдарына илдекейлиг кирип чо-раан. Биче селкидиг болгаш чурчугалыг болгаш чечен-мерген чурчугу Олег Карламович анык чогаалчыларын кижиле-ринге хой үе-шакты удурун чораян.

О. И. Саган-оол пар-тиянын область органи-зациянын ревизия ком-миссиянын кезигү-түгө, область Совети-нин болгаш Тыва АССР-нин Дээди Советинин депутаттыгына, тайбың кам-галаалынын Совет комитетиниң башырап ийи-тигиин кезигүтүгө чы-гыс аэс улаа согуштуруп турган. Ол совет улустун ку-рууга улуг «чы-хавыаа» дээр «1941—1945 чылдарга Ада-чурттуң Улуг дайымыга эрес-маадарыг күш-аымы дээр», «Маадарыг күш-аымы дээр», «В. И. Ленинниң та-руурун хуулуң бээр 100 чымын демделээр», «Тайбың дээр демселер» деп ме-далдар-биле, РСФСР-ниң бол-гаш Тыва АССР-ниң Дээди Советтеринин Президиуму-нун Хүндүлг бажыныча-биле шынапталган.

Бистин онуууус болгаш аэсине, коммунист, элтиг-ээл-дег болгаш таланттыг чо-гаалчы Олег Карламович Са-ган-оолду чымышталача-тураскада бистин чуркете-ришкен дажы-даа уттулду-бас.

БОЛУК ЭШТЕРИ.

О. К. САГАН-ООЛДУ ОРНУКШУДАРЫН ОРГАНИЗАСТААРЫНЫҢ КОМИССИЯЗЫНДАН

Чогаалчы О. К. Саган-оолду орнукушударын организа-стара-биле комиссиянык диннадыр болза, мөчөөн чо-гаалчыны мага-бодун сал-тан хаарыкты 1971 чылдың апрель 12-де Тывааның хо-жум-шлы театрынын бажы-нылга тургузар. Мага-ботту

салтан аэсине киргеле апрель 12-ниң 11 шактан 14 шакка чедир аажы турар. Мага-бот-ту удурун 14 шакта болур.

О. К. Саган-оолду орнукуш-ударын 1971 чылдың апрель 12-де 14 шактан эгелеп Кызыл хоорайнын хоорудуге че-рпиге болур.

Редатор В. С. ШАРАВИН.

Кинотеатрларга

АПРЕЛЬ 9-ТА
«НАВЫРАТ»: «Кызыл майгын» (1-ти, 2-ти кесептери) 11.30, 14.35, 17.40, 20.45 шактарда.
«ПИОНЕР»: № 14 киночыны 10. «Бичи дурку» 11.25, 13.40, «Секунда хемчээччи» 15.30, 17.20, 19.10, 21 шактарда.
«КА-ХЕМ»: «Узун чаштыг чараа кыс Варвара» 10, «Аар тараа» 15, 16.55, 18.50, 20.45 шактарда.
«ВОСТОК»: «Империалың буурааны» 15, 18.40, «Оорлат-тырган» 16.50, 20.30 шактарда.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

АПРЕЛЬ 9-ТА
МОСКВАДАН
15.00—Сөөгү медээлер. 15.05—Урутарга дамчыдыга. Ди-риж чуртуктар. 15.20—«Илалыкын». Дамчыдыгы чогоалчы С. Смирнов чорутар. 16.05—СССР-ниң бут бөмбүтүн тала-ам-биле жарылдылар. «Динамо» (Тбилис) болгаш «Торпе-до» (Москва). Тбилисде дамчыдыга. Оюнуң ийги кеме-де. 16.50—17.00—Телетитиң кысар. 17.00—«СЭП-ниң XXIV съездинде». Дамчыдыгы оода — комперт.
КЫЗЫЛДАН
20.20—Сөөгү медээлер. 20.45—«Вокс». СССР-АКШ. Хро-ника-документалдыг фильм. 21.0—Сөөгү медээлер. 21.15—Бот-тымыгы уран чүтү концерт.
МОСКВАДАН
22.00—«СЭП-ниң XXIV съездинде». 23.00—«Совет Эле-линиң элчиги». Уран-чечен фильм. 00.30—01.15—«СЭП-ниң XXIV съездинде». «Уе» деп информатив программ.

Тыва АССР-ниң Чогаалчылар эвилелин баштаар чери-ниң аагаалчы, республиканың Чогаалчылар эви-лелин баштаар чериниң даргазы.

Олег Карламович САГАН-ООЛДУҢ

аэске мөчөөн-биле холбаштыр оон өг-бүлөсине, дөргүл-терелдеринге болгаш чок эл-өөрүңе ханы кажыдылган илдегелтер тур.

Тыва АССР-ниң Журналистер Эвилелин баштаар чери, рес-публиканың Культура министерствозу, «Шын», «Тувинская правда», «Тываның аныктары» солундарын редакциялары, Дыд, литература болгаш төгүтүг эртем-шипчилде инсти-туту, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиннн телевидение болгаш радиодамчыдыга комитет, Тывааның ном удуру чери, Тывааның аажы-шын театры, Бүртүңнн Кызылда бажы институту, Тайбың Камгалаалынын тыва комитети Тыва АССР-ниң Чогаалчылар эвилелин баштаар чериниң даргазы, сурагыт тыва чогаалчы

Олег Карламович САГАН-ООЛДУҢ

херпертен мөчөөн-биле холбаштыр оон өг-бүлөсине, дөргүл-терелдеринге болгаш чок эл-өөрүңе ханы кажыдылган илдегелтер тур.

ЫРЖЫМНЫҢ ЭЭЗИ

Чыргакынын баткан аэс-мын нотап ортудуктары Хем-тинке тузунан леваскының чурумалдыг черлеринге чылдың кайы-даа үениде чо-раамыда, намыздары кизи ортуу эрте берген-даа болза, алымыдан эрес-омак, адал-бышка чып, арынды чы-зык шырай хүдүмүрүн чо-руур, танымын кыргана бо-ла ужуражып, амыр-менди солушкан, ижин-кара чон хөөрөшкү мен.

Бо чылдың февралдың бир-ле кырың соок эртенинде ааза база ужуражы бердим.

— Көмбү Алдын-Херелович, кижин арга-нышты хайга-раар боордан бапка, балыкчы, аныч кижилер ховар тавар-жыр боор аа?

— Билдиг кайгалдарың ба-за өй-өйдө чедип кээр деп бил харын: бо ортудуктарда кезер бодук элнелер бар, а-зырал кара-сугарда туңу-лаа балыктар база хей. Олар-га төгөткелчилер таварышса, хайыра чок олурп-хыдып бо-лур болгай. Билти бешин оорлай бээр болгайлар—дээр, ол чутазын уламчылаа. — 1963 чылда бо кара-суга хей

балык туңулаан. Бичаарда бо девиэскерге доктаамал ба-нык чок турду. Кадыммын сы-сыраап, эмилдип чыткан мен. Ол хей балыкты хоранын бүдүм-биле олурп-хыдып калканын соонда билген, дык-ла хомудала мен. Ма-шпалык төгөткелчилер бол-ган. Оларын көргөн кижилер меңзе хамаан аэс дээр хер-кеке албайн, карак ужу-би-де көрүп эртин туралы ды-ка хомудалгы болган.

Билдиг таварышталар дуга-йың чуталай бергенде оон сеткили хомудал, сагымы аарып орамы илдеп болду. А мыдыг берге үелер оон ажи-лыгга хей таваржыр. Бир мы-дыг таварышта 1968 чылдың октябрың төнтүзүдө бол-ган. Болук төгөткелчилер карангы илдеп ажалга, орту-дуктарын чыжыраалып чыжырадып каттап турганын билип каан, лесник оларже-лэдиң млың-ла каан. Төгөт-келчи чагай үткен катты ха-рамчылыг то шаал, эске бир кижин турмуша балыктарын тар карангыг чечил-биле шу-руу турган. Лесник оларын шиптирлент хораш, кодаа

Советке экилген.

Ук төгөткелчилер Абакан-дан келген Ф. Луен, Г. Куз-нецов аэрич болган. Олар бир тонна аэрич чыжыраалып каттап, 23 кг балыкты шу-уреп алган болган. Оларга чо-чүр торгалды хүдүмеш, ол чүдүлдерин хамырган.

Хоотун лесник К. А. Х. Монгушту кыска-биле та-нимыштарга мыдыг: Хорум-Дас сууруң үдөсүн чуртаа-чым, б4 харым, мыда кодаа Советтин депутаты, Чедана-нын ийи ажил-агы чыраң шаттан дашкаар инспектор, улусчу дружинниң, пейспо-нер.

Хой-нити черинге сагыла-чурум турду талык-биле эки ажалы дээр ону «Улусчу дружинниң тергенин» дег херек демро-биле шаңаан. Арга-ныш, бодуе камгалаар эки ажалы дээр шаңаалдар-гаа база хей. Комбу Ал-дын-Херелович хамаарышкан округуңуң сонгукчуларынч чыжыраалып өй-шаала бот-тадырың чедип ал, депу-тат хуулаагың дугайыда өтөдүн үрүгүчү амын тур-ар.

М. ЧАШ-ООЛ.

Чеданааның мыш ажал-агы чериниң лесник.

Дырбактыг



Бо адычаштын дугайында адептиг-ле чуталаар бар ийи. Тайгада оон кара са-гыштыг аң чок-даа джир-ле: кизи кы-рыңче ол шурап, сыын, буур мойун-даа

окура дайнаптар, а арга-арыгын үүрмек аң-менди ол мырыдай чатырга чок хаа-наар.

Ол дидир-дидир чуталаарың чамды-аанда шыныг чүе бола чок-ла харын. Кыштын дошкүа соок үеи дырбактыгны бешин кижилер чуртап турар аа-оран де-вискээрине чыгадып, чыгып уа, азын тогланчыны дилээрине албадаттар. Ол дуга-йты болган боттут таварышталар-даа бар. Сарыг-Сеп суура ажаалга кассаның танымын бир дырбактыг бажыныче чызаалдып, а Бочетово суура эске дыр-бактыг бир бажыны хондур «танымын-даа». Аштаа бодук-бодук дырбактыглар кода-кодан малдарже халаан таварыш-талар тургулаан.

Оон кол чечими сыын, буур шыкаш улуг аянырың чаш төдери, койгун, алик болгаш эске-да үүрмек ан, кунтар болур. Дырбактыг — казар ан, оң чыгымын ил-дыг кончуг аэс-даа болза, дынныгы, көрүңтүр кончуг.

Тайгага аднан чораш, ол солун аяга таварышкан мен. Херпертен ачыч ытар ээржин, бир-ле аныч сүре бердилер. Оларын келер уунга шырың аразыга фотоаппаратын шытап алган, чаштыны «аднан чыдышкан» мен. Итиарын эржи-ни менче чиге-ле чоккушуп орган. Шы-рыш аразыга бир аң караш дээр, мени көре тырыш кааш, дудумда ылыче үе хаааш, менче көрү — «мажыны баш-тым». «Очмажы» чурукта көрүңер. Силг, дошкүраан аң сүрү чоккушуп оарын билгеш, шырыш иштине шурай берди.

О. ГАВРИЛОВ,

натуралист.

Камгалап өстүрээли

Улуг-Хемин болгаш аэче алып кирген улуг, биче хем-периниң балык-байланы бо чыл-дың апрель 25-тен эгелээр үүргенин салып эгелээр. Ийи-чакыс хотпап төгөткелчилер ол үени ажалгап, балык-бай-ланын хыдып олурп алырын бодар.

Хемперин балык байлаан камгалаар, өстүрер соруга-биле Тывааның балык камга-лаар күрүне инспекциямы ба-лык камгалаар хой-нити Че-вүдэли болгаш «Комсомолчу

проекторун» республика нитыг-биле кады 1971 чыл-дың май 1-ден эгелээр июль 25-ке чедир үеде балык кам-галаар ажалды калбартыш шиптирлээр.

Тывааның балык камгалаар күрүне инспекциямы ол тала-зы-биле тускай комиссияны тургускан болгаш ук комиссия ол үеде ажалдаар хой-нити инспекторларын бүтү балу-терин удурутуп, балыктары-нын болгаш балык камгалаа-рынын талазы-биле хоюлу-дурмуну салып турарын хынаар, коллективниң кемте-лерин боттадылар, чоң орту-зунга тайлыбыр ажалын кал-бартыр.

Бойдустун байлаан камга-лаары — хой-нитиниң херээ болур. Мынчап бо ажалга илдекейлиг киржиринче бүтү кижилерин кыйгырып, тур бис.

Ф. СЕЛИН,

республиканың балык камгалаар күрүне инспекциямын улуг инспектору.

ТИЛЕКЧИЛЕРГЕ ШАҢНАЛ

СССР-ниң шипидеком-андыктың доктейжилерин СССР-ниң Министрлер Чөвү-лелиннн Күш-культура бол-гаш спорт талазы-биле ком-миссияның даргазы С. П. Павлов хүдээ алган.

— Совет доктейжилер эң күштүг ойнакчылар-биле мар-гыдаага киришкен, делегей-ниң чемпионону деп атты он бир уда, оон иштинде тос катан улаштыр чаалап алган-дар—деп, Павлов чута-лаан.— Мынчап селериниң хой мыллон соугураакчыла-

рыңар мурунда, байыр че-дирин, оларын чалбыштып, чуреттик ханымын бажы-лар дамчыдып тур мен. Чы-ле бистин командамыс аэс, харын-даа доктейжил мурал-ны совет школазыннн тил-лээниге бистер оза өөрүп турар бис. Эң ылаңгыя Ана-толий Фирсов, Вячеслав Стар-шилов, Виктор Кузнецкий, Ви-талий Давыдов, Валерий Ха-ламов, Владимир Шадрин, Владимир Третьяк, дебютант Геннадий Цыганков оларын мергежидиг болгаш аэс ой-

наанын онаалап демдеген-сөөн мен.

Түвөлениде Владислав Третьяктың (СССР) база Владимир Шадринге («Спар-так») «Спорттун аалдарыг мастер» деп атты тынысан дужаалды номчаан. Ол мы-нап командамын эске бир үш ойнакчылар — Юрий Ляпики («Химки»), Алек-сандр Мартынов («Спартак») болгаш Геннадий Цыганков (СССР) оларга «Спорттун де-легет тергезиниң мастери» атты тыныскап.

(СЭТА).

Уран чүүл лотереясы

СССР-ниң Культура министр-ствозу биле СССР-ниң Чурукчулар эвилели 1971 чылдың бүтү-эвиле чурулга лотереясын тарадып эге-лээр.

ОЙНААШКЫНАРДА: чурук-тар, эстамплар, акварельдер, скульптуралар, ювелирлик кыл-галар, сервизтер, мебель, алдын, мең-гүн-биле каастаан эттер, хевстер, хрусталь, фарфор-шаажан савалар, уран чүүл талазы-биле номнар, аль-бомнар, Совет Эвилелиннн улуг

хоорайларына болгаш Болгария, Польша, Венгрия баар путевкалар бар.

ОЙНААШКЫН 1971 ЧЫЛДЫН НОЯБРЬ 30-ДЕ БОЛУР.

Лотереянын билеттерин магази-нерин кассаларында, киоскилерде, «Союзпечать» черлеринде, ажаалга кассаларында, кинотеатрларда бол-гаш чурулга мастерскасында са-дыч турар.

РСФСР-НИҢ ЧУРУЛГА ФОНДУЗУНУҢ ТЫВА САЛБЫРЫ.

Келир кышка белеткенер

Оттулар чүүл сайгарар республика-нотаразы хамуруң чоңга дараазында чер-лерин оттулар чүүл сикаттарында кызыгар чок садып турар: Кызыл, Чаазаа, Ан-До-вурган, Туран, Сарыг-Сеп, Бай-Хаак, Тээли. Титанга оттулар бирги, ийги, сорттуг ынашты органдарыга болгаш чурт-

танчыларга Кызылда кызыгар чок садып турар. Ук мышты бажыга чедир өөрүтү-рүп ап база болур. Кызылдың чурттанчы-ларындан оттулар чүүл өртөн Респуб-ликамыннн хундускунуң бир шактан не-жизиниң 17 шакка чедир хүлээп алыр.

Келир чылдың адала сезонунда отту-лар чүүлү баш удуу белеткеп алыңар.